

STAPPENPLAN

VOOR HET OPSTELLEN VAN EEN

PAROCHIEKERKENPLAN

INLEIDING

Het parochiekerkenplan heeft als doel het ontwikkelen van een langetermijnvisie op de toekomst van parochiekerken op grondgebied van een bepaalde gemeente. Een parochiekerkenplan is een beleids- en visiedocument dat tot stand komt vanuit uitvoerige dialoog tussen het gemeentebestuur, kerkraden en centraal kerkbestuur, de lokale pastorale werkingen en de bisschoppelijke overheid. In dit dialogale proces kunnen ook andere lokale actoren zoals socio-culturele verenigingen desgewenst betrokken worden.

Een parochiekerkenplan geeft aan welke parochiekerken op het grondgebied van een bepaalde gemeente:

- maximaal hun huidige bestemming voor de eredienst behouden.
- op korte termijn (binnen de vijf ja na het schrijven van dit parochiekerkenplan) vragen om een onderzoek naar neven- of herbestemming.
- op middellange termijn (vijftien jaar na het verschijnen van dit parochiekerkenplan) vragen om een gesprek rond behoud voor de eredienst, neven- of herbestemming.

Het parochiekerkenplan dient niet te voorzien in concreet uitgewerkte neven- of herbestemmingen voor kerkgebouwen. Het parochiekerkenplan kan eventuele mogelijkheden op dit gebied in kaart brengen, maar principieel dient het kerkenplan alleen een indeling te maken in de drie boven geschetste categorieën. Na goedkeuring van het parochiekerkenplan is de daadwerkelijke verdere concretisering van het parochiekerkenplan uitdrukkelijk niet de bevoegdheid van de stuurgroep.

FASE 1: OPRICHTEN DIALOGGROEPEN EN START ONDERZOEK

In elke gemeente wordt een stuurgroep opgericht die bestaat uit twee afzonderlijke werkgroepen:

De eerste werkgroep is de pastorale werkgroep die bestaat uit de vertegenwoordigers van de hogere kerkelijke overheid (vicaris of de adjunct van de vicaris in zijn opdracht, deken of de deken-assistent in zijn opdracht) en vertegenwoordigers van de pastoresploeg, de kerkraden en de parochieteams.

De tweede werkgroep is de 'burgerlijke' werkgroep die bestaat uit de burgemeester, schepenen (erediensten, patrimonium, financiën), een patrimoniumambtenaar (architect), een communicatieambtenaar en een financieel ambtenaar.

Stuurgroep

Pastorale werkgroep

minstens:

leiding door: vicaris/adjunct van de vicaris of deken/deken-assistent
vertegenwoordigers van de pastoresploeg
vertegenwoordigers van parochieteams
vertegenwoordigers van de kerkraden en Centraal KerkBestuur (CKB)

Burgerlijke werkgroep

minstens:

burgemeester
schepenen
patrimoniumambtenaar (architect)
communicatieambtenaar
financieel ambtenaar
eventueel: betrekken van alle politieke fracties van de gemeenteraad en/of socio-culturele verenigingen

De stuurgroep maakt de nodige afspraken om fase 2 aan te vangen.

Aandachtspunten:

- De beide werkgroepen rapporteren aan de stuurgroep. De visie van de pastorale werkgroep vormt de basis van het parochiekerkenplan.
- De deken of de deken-assistent in opdracht van de deken (en de vicaris of de adjunct van de vicaris in opdracht van de vicaris) nemen het voortouw in de pastorale werkgroep.
- De leden van de pastorale werkgroep hebben complementaire expertises.
- De pastorale werkgroep kijkt ook het financiële luik.
- De stuurgroep neemt een realistisch tijds kader voor ogen en neemt geen overhaaste beslissingen.
- De stuurgroep weet dat in het huidige beleidskader her- en nevenbestemmingen geen evidente keuzes zijn en tot grote investeringen kunnen leiden.
- Het doel van dit traject is het opstellen van een parochiekerkenplan. Het implementeren van dit plan valt niet binnen de huidige opdracht. Het actief onderzoeken van mogelijke neven- of herbestemmingen met een onderzoeksbureau is een element van implementatie.
- CRKC biedt vanaf voorjaar 2016 begeleiding (tegen vergoeding) aan in verband met het opstellen van een parochiekerkenplan.
- voor de aangesloten gemeenten bij IOK (Arendonk, Baarle-Hertog, Balen, Beerse, Dessel, Geel, Grobbendonk, Heist-op-den-Berg, Herentals, Herenthout, Herselt, Hoogstraten, Hulshout, Kasterlee, Laakdal, Lille, Meerhout, Merksplas, Mol, Nijlen, Olen, Oud-Turnhout, Ravels, Retie, Rijkevorsel, Turnhout, Vorselaar, Vosselaar, Westerlo) treedt IOK over alle fases op als procesbegeleider en waakt over de doorloop van het project. Waar nodig treedt het op als neutrale moderator en biedt logistieke ondersteuning. Het waakt over de deskundigheid van het proces.

FASE 2: OPMAAK INVENTARISSEN EN STANDPUNT STUURGROEP

De pastorale werkgroep maakt op basis van de hedendaagse pastorale realiteit een spreidingsplan op voor de parochiekerken. In dit rapport geeft de werkgroep aan welke gebouwen er in de toekomst in gebruik blijven voor de eredienst. Denk hierbij zeker aan de bepaling van de toekomstige zondagskerk zoals beschreven in de beleidsvisietekst 'Een houtkoolvuur met een vis erop en brood' (oktober 2012) en in het bijkomende visiedocument 'De pastorale eenheid in het bisdom Antwerpen' (februari 2014). De burgerlijke werkgroep maakt ook een denkoefening over de toekomst van de parochiekerken. Op basis van de beide visies zoekt de stuurgroep een gemeenschappelijk standpunt.

Aandachtspunten:

- Het bisdom geeft de lokale kerkbesturen een grote vrijheid om na te denken over de toekomst van hun parochiekerken. Ze kunnen zelf aangeven welke richting ze uit willen. Er is inhoudelijke ondersteuning door de deken of deken-assistent of de vicaris of de adjunct van de vicaris.
- De pastorale werkgroep kan enkele selectiecriteria hanteren: een geografische spreiding, de actieve pastorale kernen, de aard van het gebouw en de toekomstmogelijkheden, ...
- De denkoefening van de burgerlijke werkgroep bestaat uit een onderzoek naar het juridisch kader, de eigendomssituatie, de erfgoedwaarde en de bouwtechnische toestand van elke kerk. De bouwfysische toestand is o.m. gebaseerd op de rapporten van Monumentenwacht.
- De resultaten van de parochiekerkenbevraging, die het CRKC in 2012-2013 afnam, staan ter beschikking van de stuurgroep en de twee werkgroepen.
- De stuurgroep houdt rekening met de Richtlijnen van de Vlaamse bisschoppen voor het gebruik van de parochiekerken (<http://crkc.be/gebruik-kerkgebouwen>).

FASE 3: CONSULTATIERONDE ONTWERP PAROCHIEKERKENPLAN

Op basis van een overeengekomen standpunt als resultaat van fase 2 wordt door de stuurgroep een ontwerp van parochiekerkenplan opgemaakt in fase 3. Dit ontwerp wordt aan het brede publiek voorgesteld op een Open Avond met mogelijkheid tot feedback. De stuurgroep past het ontwerp aan op basis van de elementen uit de consultatieronde(s) en maakt een definitief ontwerp op.

Aandachtspunten:

- Voor de publieke consultatieronde wordt voldoende tijd gerekend.
- Het parochiekerkenplan bevat minstens de gegevens die Minister Bourgeois in zijn nota aangeeft (<http://crkc.be/parochiekerkenplan>). Voor het vicariaat Kempen werd een sjabloon uitgewerkt voor het opstellen van een correct parochiekerkenplan wat u dient te volgen. Dit is te raadplegen via Kerknet.
- De stuurgroep communiceert enkel over het algemene verloop en over welke kerken voor de eredienst bewaard blijven. Er wordt in eerste instantie niet gecommuniceerd over nieuwe bestemmingen.

FASE 4: GOEDKEURING PAROCHIEKERKENPLAN DOOR BISSCHOP EN GEMEENTERAAD

Het door de stuurgroep overeengekomen parochiekerkenplan wordt voorgelegd aan het college van burgemeester en schepenen. Vervolgens wordt dit plan na goedkeuring voorgesteld aan de bisschop. Na zijn goedkeuring dient het parochiekerkenplan door de gemeenteraad goedgekeurd te worden met een gemeenteraadsbesluit.

VERDERE INFORMATIE

Heeft u concrete vragen over het opstellen van een parochiekerkenplan? Neem dan contact op via vicariaat.kempen@bisdomantwerpen.be of via +32 3 312 55 15.

Opgesteld door Vicariaat Kempen in overleg met CRKC.

19/02/2016